

Χαῖρε, δι' ἧς ἐχθροὶ καταπίπτουσι.
 Χαῖρε, χρωτὸς τοῦ ἐμοῦ θεραπεία.
 Χαῖρε, ψυχῆς τῆς ἐμῆς σωτηρία.
 Χαῖρε, νύμφη ἀνύμφευτε.

- *1348 * Ω πανύμνητε Μῆτερ, ἡ τεκοῦσα τῶν πάντων ἀγίων ἀγιώτατον Λόγον, δεξαμένη τὴν νῦν προσφοράν, ἀπὸ πάσης ῥύσαι συμφορᾶς ἅπαντας, καὶ τῆς μελλούσης λύτρωσαι κολάσεως τοὺς σοι βοῶντας·
 Ἀλληλούϊα.

IN S. CRUCEM

- Com¹
 224 [...] Ἐπήγαγε δὲ καὶ ὁ προφητευθεὶς σήμερον λόγος τὴν μνήμην τοῦ σταυροῦ, καὶ τὴν ῥίζαν. Ῥίζαν δὲ ποίαν ὁμολογεῖ τοῦ σταυροῦ; Τὴν παρθενίαν· ἥγουν, τὴν τὸν παθόντα τεκοῦσαν παρθένον· τεκοῦσαν οὐ νόμῳ φύσεως, ἀλλὰ δυνάμει καὶ ἐνεργείᾳ τοῦ τεχνίτου τῆς φύσεως.
 Μὴ οὖν ἀπαίτει ἐπὶ τῆς παρθένου τὸν ἄνδρα, ἐπεὶ ἀπαιτηθῇ καὶ σὺ ἐπὶ τοῦ Ἀδὰμ τὴν γυναῖκα. Ἐὰν γὰρ λέγῃς· πῶς ἐγέννησεν ἡ παρθένος ἀνὲρ ἄνδρός; ἐρῶ σοι κἀγώ· πῶς ἡ Εὐὰ προῆλθεν ἐκ τοῦ Ἀδὰμ ἀνὲρ γιναικός; [...]

2090

Ave, per quam concidunt hostes.
 Ave, corporis mei medela.
 Ave, animae meae salus.
 Ave, sponsa innupta.

- *1347 * O cunctis laudibus honoranda Mater, quae sanctorum omnium sanctissimum Verbum peperisti, praesenti oblatione suscepta, ab omni calamitate cunctos libera, et a futuro redime supplicio ad te clamantes:
 Alleluia.

- Com¹
 224 [...] Sermo hodie ex Propheta depromptus, Crucis memoriam, radicemque adiecit. Quam vero Crucis profitetur radicem? Nempe virginitatem; id est Virginem eum enixam, qui sustinuit Crucem; quae non lege naturae, sed eius artificis potentia pepererit, atque virtute.
 Noli ergo in Virgine virum exigere; nam abs te quoque in Adamo exigetur foemina. Siquidem enim dicas: «Qua vero ratione genuit Virgo sine viro» quaeram ex te et ego, quomodo Eva sine foemina processit ex Adamo? Quid autem necesse ut corpori corpus componamus? [...]

2090

¹ Com = F. COMBEFIS, S. Io. Chrysostomi *De educandis liberis liber aureus*, Parisiis, 1656.

«L'homélie, citée par Jean Damascène sous le nom de Sévérien, lui a été restituée»: RPhTh 551; cf. BHG III, app. I, n. 13.

* Εἴτα εἰπὼν ταῦτας, ἐπάγει τὴν οἰκονομίαν· «Ὁ Θεὸς * ἡμῶν ἐκ Θαι- *
μὰν ἤξει», τουτέστιν ἐκ μεσημβρείας· «καὶ ὁ ἅγιος ἐξ ὄρους κατασκίου *
δασέως». Ὁρος κατάσκιον, ἡ ἁγία παρθένος καὶ Θεοτόκος Μαρία. *274
*275

* Tum his peroratis, Incarnationem subnectit. * *Deus noster a* *274
Thoeman veniet, hoc est a Meridie: et Sanctus e monte umbroso con- *275
denso. Montem umbrosum appellat sanctam Virginem ac Dei Ge-
nitricem Mariam.

IN NATIVITATEM S. IO. BAPTISTAE

2091 [...] Propterea enim es liberata a vitio infoecunditatis, ut qui VSP ¹
nascetur ex sterili, eum indicet, qui nascetur ex Virgine. Propterea VI, 68
ego in matrice exilii in exultatione, ut non amplius saltet in mundo
diabolus. Talia ergo nondum natus Ioannes dicebat Elisabethae.

Cum autem ex ipsa processisset, et iure maiorem suscepisset illu-
minationem, effectis ostendit effectorem, et figmentis digito ostendit
fictorem, magna voce clamans: Ecce Agnus Dei, qui tollit peccatum
mundi. Sed quomodo illum celebrabo ortum, qui verbis nequit ex-
primi? Quomodo illa enunciabo, quae mentem superant, et ratio-
nem? Quamnam suscipiam linguam, quae sufficiat miraculis? Nova
est, et aliena conceptio; partus sine dolore; spica, quae provenit sine
cultura; fructus sine semine; alienae naturae partus; ignota generatio;
filius, qui non habet in terra patrem; narratio, quae est revera in
vita incomparabilis. Virgo rursus mansit, non prohibuit partus Vir-
ginitatem, non corrumpit uterum, non vitium attulit ei, quae pepe-
rerat. Merito is quoque, qui est natus, matri talia praebeuit privilegia.
Quae enim habuit solus, ea illi quoque soli dedit. Non habuit ipse
fratrem ad generationem, neque dedit matri sororem miraculi. O
Dei in homines liberalitas, et munificentia. Quaenam dona per mu-
lierem consecuta est natura? Unde cepit bellum, illinc Rex pacem
conciliavit. Ex quo enim est virgo mater, et mater virgo, cessavit
luctus Evae. Filia solvit crimen maternum. Per ipsam enim, carne
suscepta, Dominus ad nos accessit. Venit autem, ut quae erant tristitia,
mutaret in gaudium. Venit ut dolore affectam mutaret consuetudi-
nem. Venit, ut inferna pacaret supernis.

Audi autem quomodo. Illic probro affectus fuerat Paradisus,
hic spelunca effecta et gloriosa. Illinc duo, Adam, et Eva expulsi

¹ VSP = A. LIPOMANUS, *Vitae Sanctorum priscorum Patrum*, Romae,
1558. Attrib. *Ps-Chrysostomo*.

sunt a peccato, hic fines orbis terrae deducti a gratia. Non habemus amplius suspectam exilii exprobrationem; non extimescimus amplius flammeam romphaeam; non timemus amplius claustra portarum paradisi; non metuimus amplius morsus serpentum; non amplius a ficu accipimus folia; non amplius ad sonum gressus contremiscimus. Quae enim ex Virgine facta est, adoravimus processionem; medicum naturae aspeximus. Quis enim vidit, quis audivit? Quis ex imbecilla radice cognovit unquam effloruisse medicum. Quaenam foemina visa est mater patris proprii? Quaenam eum genuit, qui divina virtute genuerat? Quaenam cum peperit, qui videbatur quidem figmentum, intelligebatur autem esse fictor? Quaenam fuit consecuta, ut haberet filium, et nullum senserit damnum Virginitatis? [...]

Sed Virginem, o Iudaeae, non credis peperisse. Quomodo legisti Prophetam Esaiam clamantem: *Ecce virgo in utero concipiet, et pariet filium, et vocabunt * nomen Emmanuel: Quod est interpretatum: nobiscum Deus.*¹ Sed quod post partum mansit virgo, hoc quoque didicisti ab Ezechiele. *Duxit me, inquit, Angelus, et posuit me ad portam Orientis, et dixit mihi: Fili hominis, quid tu vides? Et dixi: Video ego portam clausam? Et dixit mihi: Haec est porta, nemo ingreditur per ipsam, neque egreditur, nisi Dominus Sabaoth solus. Ipse ingreditur, et egreditur, et erit porta clausa.*²

LIBER IACOBI ³

(Apocryphus Novi Testamenti)

CANT ⁴
74 IV. Καὶ ἰδοὺ ἄγγελος Κυρίου ἐπέστη λέγων αὐτῇ· Ἄννα, Ἄννα, ἐπήκουσε Κύριος τῆς δεήσεώς σου, καὶ συλλήψει καὶ γεννήσεις, καὶ λαληθήσεται τὸ σπέρμα σου ἐν ὅλῃ τῇ οἰκουμένῃ. Καὶ εἶπεν Ἄννα· Ζῇ Κύριος ὁ θεός μου, ἐὰν γεννήσω εἴτε ἄρρεν εἴτε θῆλυ, * προσάξω αὐτὸ δῶρον Κυρίῳ τῷ 2092

CANT ⁴
74 IV. Et ecce Angelus Domini adstitit dicens ei: Anna, Anna, Deus 2092
*75 exaudivit orationem tuam: concipies et paries et celebrabitur * semen tuum in toto mundo. Dixit autem Anna: « Vivit Dominus Deus meus, quod sive masculum sive foeminam genuero, offeram illud munus

¹ Isa. VII, 14. Matth. I, 23.

² Ezech. XLIV, 2-3.

³ Alias *Protoëvangeliū Iacobi*. — Debitum putamus (inter Apocrypha N. T.) huius Libri, cuiusdam Anonymi saec. II, hunc unum referre locum, quia S. Liturgia dies festos agit Nativitatis atque Praesentationis Deiparae Virginis Mariae.

⁴ CANT = Codex Apocryphus Novi Testamenti... illustratus a I. A. Fabricio, Hamburgi, 1703.